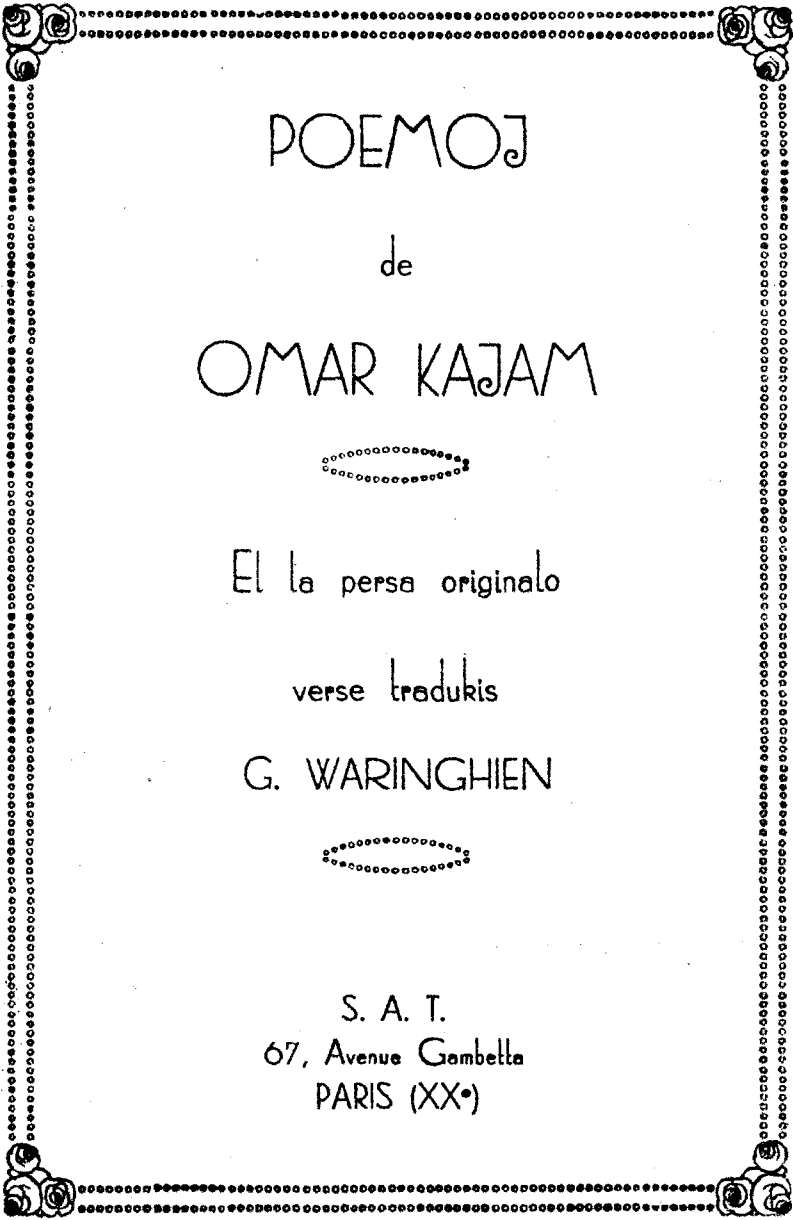

POEMOJ
DE
OMAR KAJAM

El la persa originalo verse tradukis
G. WARINGHIEN

SAT-Broŝurservo/ Laŭte!
FR 47470 Beauville
1994

POEMOJ
de
OMAR KAJAM

El la persa originalo

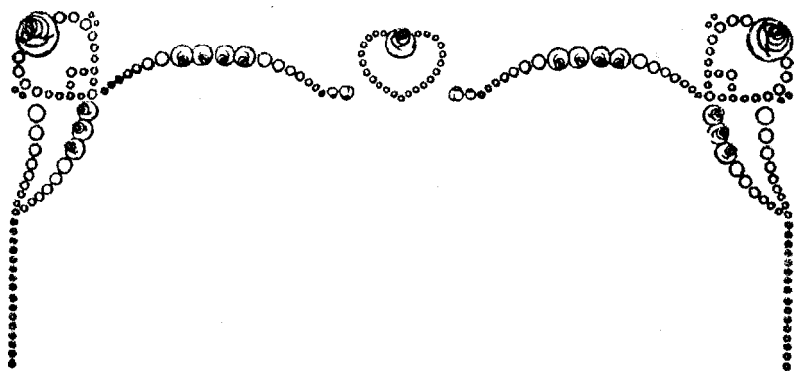
verse tradukis

G. WARINGHIEN

S. A. T.
67, Avenue Gambetta
PARIS (XXe)

Dua, senŝanĝa eldono.
La unua aperis en 1953.

ANTAŬPAROLO

La homo Umar-i-Ajjam aŭ, laŭ la araba transskribo, kiun li mem donis komence de sia traktato pri « Algebraj Problemoj », Omer ibn Ibrahim el Hejjami en Nisaburi (Omar filo de Abraham la tendofaristo la Niŝapurano) estas pli konata en Okcidento sub la mallonga nomo Omar Kajam. Li naskiĝis ĉ. 1040 post Kristo (433 post la Heĝiro) en la nordorienta parto de Persio, apud la urbo Niŝapur, kiun du jarcentojn poste ruinigis Ĝenĝis-Aĝano.

En la universitato de tiu urbo li studis filozofion, juron kaj historion, sed precipe distingiĝis en matematiko kaj astronomio. Li poste publikigis diversajn sciencajn verkojn, inter ili la ĉi-supre aluditan, en kiu li donis partan solvon de la kubaj ekvacioj, atingante, laŭ la juĝo de moderna sciencisto, « eble la plej altan supron de la mezepoka matematiko ».

En 1074 li estis komisiita de la granda sultano Melik Sah Galeddin reformi la persan kalendaron : el lia laboro rezultis nova kalendaro, kiu postulis korekton de po unu tago post ĉiu 3.770a jaro — iom pli perfekta ol la nia, kiun oni devas korekti per po unu tago post ĉiu 3.300a jaro. Sed tiun novan eraon, nomatan Gelalia, kaj originintan la 15. de Marto 1079, ne akceptis la konservativaj Muzulmanoj.

En filozofio Kajam partoprenis la grandan batalon, kiu estiĝis en la Persa Islamo de la 11a kaj 12a jarcentoj kaj en la Latina Kristanismo de la 12a kaj 13a jarcentoj, inter la helena sistemo de Aristotelo kaj la semidaj dogmoj de la Korano kaj de la Biblio : ĉu Dio estas pura sensanĝa penso, aŭ sentohava miraklofara persono ; ĉu la universo estas eterna, aŭ kreita ; ĉu la animo sola estas senmorta, aŭ ĉu ankaŭ la korporeco reviviĝos ktp. Influita de la granda Ibn Sina (kiun ni nomas Aviceno), Kajam inkliniĝis al la helenaj solvoj — kaj estis atakita de la islamaj ortodoksuloj kiel liberpensanto kaj ateisto. Eble por certigi al si pli pacan maljunaĝon, li faris la pilgrimon al Mekko. Li mortis iom poste, ĉ. 1123 (517 post la Heĝiro). Li estis enterigita en Niŝapur, sub branĉoj de persikarbo kaj de pirarbo, tiel ke estis plenumita la profetaĵo, kiun unu tagon li diris al sia disĉiplo Nizami-e-Arudi : « Mia tombo estos en loko, kie la arboj elŝutos sur min flo-rojn dufoje en ĉiu jaro ». Tiun tombon, je kvar kilometroj distancan de la hodiaŭa Niŝapur, ankoraŭ nun vizitadas la amikoj de la poeto.

Lia verko Ĉar se hodiaŭ la nomo de Omar Kajam ne estas forgesita, tion li ŝuldas ne al sia longa scienca laborado, sed al kelkaj poemetoj, kiujn li senzorge semis tra sia vivo, laŭ la hazardo de la solecaj inspiroj aŭ de la vervekscitaj konversacioj.

Sed ĉi tie atendas nin du problemoj, kiujn oni longatempe rigardis preskaŭ nesolveblaj, la unua pri la aŭtenteco, la dua pri la interpretado de lia verko. Sub la nomo de Kajam estas kolektitaj, en diversaj manuskriptoj, pluraj miloj da

tiaj poemetoj — « robaijat » aŭ, asimilite, robaioj — dum la ĝenerala tradicio atribuas al li ne pli ol tri-kvar centojn. Aliflanke, tra tiuj poemetoj alternas esprimoj jen de skeptika epikurismo, jen de mistika rezignacio.

Kvankam evidente la dua problemo dependas de la antaŭa, la unuaj eldonistoj kaj tradukistoj, kontentigante sin per la esploro de unu sola manuskripto, kiun ili hazarde trovis, ne hezitis doni tuj difinon de la filozofio de Kajam: ili supozis, aŭ ke Kajam, kiel perfekta hipokritulo, kaŝis siajn herezajn pensojn sub la vualo de la religio (iel same, kiel Voltaire dediĉis al papo Benedikto la XIVa sian kontraŭklerikan tragedion « Mahometo aŭ la Fanatikeco ») — aŭ male ke liaj laŭdoj al vino kaj amoro estas nur alegorioj de la amo al Dio (iel same, kiel sankta Bernardo trovis en la... umbiliko de la Sunamidino, tiel plastike elvokita en la « Alta Kanto » de Salomono, vii 2, la simbolon de la Eŭkaristia Kaliko).

Oni devis atendi ĝis la komenco de tiu ĉi jarcento por trovi homon, kiu science atakis la problemon pri aŭtenteco. En 1927 Arthur Christensen, post funda esploro de multaj manuskriptoj, difinis racian metodon por kribrado de la robaioj: laŭ la maniero, en kiu ili estas klasitaj — laŭ la temo, laŭ la alfabeto ordo de la rimvokalo, laŭ la duobla alfabeto ordo de la rimvokalo kaj de la komenclitero — li distingis tri familiojn de manuskriptoj kaj akceptis aŭtentaj nur la robaiojn, kiuj troviĝas en sufiĉa nombro de gravaj manuskriptoj de la du unuaj familioj: tiajn li elnombris nur 121. Evidente, el la ceteraj ankaŭ pluraj povas esti aŭtentaj — sed almenaŭ tiujn 121 li rigardas tre probable verko de Kajam. Konfirmo de tiu metodo estis por li la kohereco de enhavo de la kolekto ricevita per tiu pure mekanika procedo: preskaŭ ĉiuj mistikaj elementoj estas forigitaj, kaj la restantaj robaioj unutone sonigas ian pesimisman epikurisman.

En 1937 tamen Christian Rempis volis precizigi tiujn rezultojn per alia metodo: esplorante la plej malnovajn antologiojn, li alvenis al la konkludo, ke « jam en 1330 ekzistis

ia kolekto de Kajam-robaioj, kiu ne estis aranĝita laŭ alfabeto, sed pri kiu oni povas diri nur, ke ĝi konsistis el almenaŭ duoncento da robaioj ». Tiel, el historiaj kompilaĵoj kaj el tri antologioj datitaj de 1331, 1341 kaj 1349, li eliris la 53 « plej frue atestitajn robaiojn » — el kiuj 14 troviĝis jam en la elekto de Christensen, ordinare en pli bona teksto.

Sed postaj malkovroj deprenis iom de la valoro de lia demonstro. En Oktobro 1946 la persa revuo Jadgar priskribis unu manuskripton datitan de 1208: je tiu dato, antaŭa je 13 jaroj al la plej malnova dokumento uzita de Rempis, tiu kolekto atribuis jam al nia poeto 251 robaiojn. Bedaŭrinde ĝi estas ankoraŭ nepublikigita. Aliparte, en 1949, A. J. Arberry malkovris kaj publikigis alian manuskripton, datitan de 1259, do antaŭan je 72 jaroj al la plej malnova antologio uzita de Rempis; ĝi entenas 172 robaiojn, el kiuj 52 troviĝis jam ĉe Christensen, kaj nur 9 ĉe Rempis.

Ŝajnas do, ke malgraŭ la skeptikismo de kelkaj orientalistoj, por kiuj povas esti parolate nur pri ia « Kajamskolo », oni finfine atingis sufiĉe solidan grundon. La 57 robaioj, kiuj troviĝas samtempe kaj ĉe Christensen kaj ĉe Rempis aŭ Arberry, havas efektive plej grandan ŝancon esti aŭtentaj, ĉar ili distingiĝis kaj per sia relative plej granda antikveco kaj per sia plej larĝa atestateco. Ili do povas havigi al ni prudentan solvon de la dua problemo, aludita ĉi-supre.

Lia penso El tiuj bazaj 57 robaioj reliefigas kelkaj ideoj, tre koheraj inter si. Ili prezentas al ni la homan vivon mizerplena, submetata al la kapricoj de la fortune kaj destinita al neevitebla morto. La homo mem ne estas libera elekti sian vojon, ĉar li estas regata de la sama determinismo, kiel la astroj aŭ la kvar mond-elementoj.

Guste tiu universo, tiu ĉiela sfero, kun sia harmonia, senvaria rondirado, ŝajnas al Kajam la plej taŭga bildo de la neimagebla Forto, kiun ni nomas Dio. Unu Dio eble identa

kun tiu nedetruoble, luma materio, unu Dio senmezura kaj sentilata kun ni — kiun ni povas kulti nur per ĝusta pensado, kaj en kiun ni povos kunfandiĝi nur post la perdo de nia individueco. Sume, ia pesimisma mondkoncepto, meza inter la helena deismo kaj la hinda panteismo.

En tiuj kondiĉoj, la saĝulo malagnoskos ne nur la antropomorfajn diojn de la paganismo, sed ankaŭ la ritojn kaj dogmojn de la semidaj religioj, Islamo, Judismo aŭ Kristanismo, ĉar abomeninde malaltigas la Diaĵon tiuj, kiuj supozas ĝin zorganta pri la konsisto de niaj tabloj aŭ litaj menuoj, kaj avida je eterna venĝado.

De siaj homfratoj la saĝulo provos malpezigi la mizeron, helpante ilin materiale kaj spirite. Li dividos kun ili sian panon, sed ankaŭ penas, kun la diskreta aludemo de malfanatikulo, liberigi ilian menson je ĉiuj teologiaj superstiĉoj, je ĉiuj malsanigaj revaĵoj pri la transmondo: la Lasta Juĝo, la Releviĝo de la mortintoj, la Infero kaj la Paradizo. Tiel ili kapablighos trankvile ĝuadi la plezurojn, kiujn lasas al nia dispono ĉi tiu tera pashaltejo, kaj per kies praktikado nia animo, skuinta la katenojn de niaj rutinaj perceptoj kaj ideoj, fine povos « elgliti el ni mem » kaj atingi tiun staton, en kiu ĝi, perdinte la homan konscion, forgesas sian kondiĉon de limohava, mortideva kreitaĵo kaj faras al si la iluzion komuniĝi kun la Diaĵo.

El tiuj plezuroj la poemetoj de Kajam mencias tri: drinkado de vino, amoro al junaj knaboj kaj aŭskultado de muzikiloj. Se pri tiu lasta ni ne miras, la du unuajn ni volonte opinius ne tre konvenaj al la karaktero de tiel eminenta sciencisto kaj kulturita filozofo. Sed ni ne devas rigardi al la aferoj tra niaj okcidentaj okulvitroj: tiuj tri plezuroj havas almenaŭ unu komunan trajton — ili estas egale malpermesataj de la Korano kaj de la Islama Tradicio. La praktikado de tiuj distroj, kaj ĉefe de la vindrinkado, kies kutimaj akompanantoj estas la du aliaj, aspektis do, en la tempo de Kajam, la plej signifoplena gesto de protesto kontraŭ la sufokado de la libera penso sub religia dogmaro. Tute same kiel, sub

la romkatolika regado, la tipo de la libertino estas la amato de la vendreda ŝinkomleto, tia estis la drinkanto en la muzulmanaj landoj, kaj la drinkejo estis la videbla templo de tiu herezo.

Cetere, ni ne forgesu — kvankam neniu el la komentintoj de Kajam tion menciis — ke tiu poeto apartenis al, aŭ vivis meze de popolo, kiu jam de tre antikva tempo honoradis la ebrigaĵon kiel sakramenton — ĉu tio estis la « akvo de vivo » de la Sumera religio, la « trinkaĵo de senmorteco » de la pra-mitramismo, aŭ la « sankta Haomo » de la zoroastrismo. Kajam, same kiel liaj malproksimaj antaŭirantoj, estis do tradicie kutimiĝinta vidi en la vino (kiun la Persoj trinkas ne pro plezuro, ĉar ilia gusto preferas la sukeraĵojn kaj trovas ĝin « akra » — vidu R. 7) la plej efikan helpilon de la mistika beateco.

Aliflanke, se la virino tute forestas el tiu poezio (krom sub la formo de la ĉiamvirgaj nigrokululinoj, kiujn Mohamedo promesis, kiel rekompenco, al la verkredantoj), kaj se la adoleskanto ŝajnas esti tie la sola natura objekto de la amo, tion oni povas klarigi iom per la senkompara gracio de la arabaj knaboj (kiu tiel vive impresis Andreon Gide), sed precipe per la severa apartigado de la islamaj virinoj el la publika vivo kaj ilia enŝlositeco en la haremo. Eble ni devas ankaŭ kalkuli kun tiu pesimisma konsidero, ke la devo de saĝulo estas rezigni pri la transdonado de vivo tiel superplena, kaj sekve direkti sian admiron al aliaj objektoj ol eventualaj naskontinoj.

Fine ni memoru, ke, kiel ni jam diris, Persio estis la unua heredinto de la helena saĝo: Platono estis tradukita en la persan lingvon jam sub la granda Hosroes, eĉ antaŭ ol en la araban aŭ en la latinan lingvon. Nu, unu el la plej karakterizaj tradicioj de la helenismo estis tiuj « bankedoj », en kiuj, kun akompano de muziko, de vino kaj de belaj knaboj, la plej distingitaj filozofoj konversaciis subtile; en kiuj oni « alvokis al ĉiuj Dioj, kun, kompreneble, aparta alvoko al Dionizio pro tiu vino, kiu, samtempe sakramento kaj distraĵo

de la grandaĝuloj, estis al ili donacita de tiu Dio kiel rimedo kontraŭ la maljuneco » (1); en kiuj oni povis ankaŭ vidi ian Sokraton « amore rilati al la belaj adoleskantoj kaj ĉiam ĉirkaŭ ili flirti kaj ekscitigi » (2). En tia kompanio certe Kajam ne estus sentinta sin fremda, kiel ajn strangaj povas ŝajni hodiaŭ tiuj moroj.

Se tia do estis la moralinstruo de Kajam al liaj disĉiploj, neniel mirinde, ke la verkredantoj inside oponis al li dum lia vivo kaj, post lia morto, provis senakrigi la danĝerajn pintojn de liaj versoj per verkado kaj disvastigado de apokrifaj, pure mistikaj roboj — samtaktike kiel la hebreaĵ ortodoksuloj korektis kaj interpolis la materialisman eseon de la « Predikanto ».

Lia poezio La poemetoj de Kajam kontrastas kun la ordinara tono de la persa klasika poezio, kie svarmas la hiperboloj, la brilaj malprecizaj bildoj, la emfazo kaj la afekteco. Ili estis, efektive, malmulte ŝatataj en la sekvantaj jarcentoj: ankoraŭ en 1848 la franca orientalista Reinaud, reproduktante la opinion de siaj persaj amikoj, povis skribi: « En Omar, bedaŭrinde, kun astronomia talento kunekzistis inklino al la poezio kaj al la plezuro ».

Nur en la moderna Okcidento Kajam trovis siajn verajn admirantojn. Kaj tio estas tre komprenebla. Nenio estas pli proksima al nia gusto, ol tiuj mezepokaj, eble helendevenaj, koncizaj poemetoj, en kiuj kun la pensolerto de scienculo kaj de artisto Kajam amas interplekti la analogiojn disajn tra la universo, retrovante en la « Rado » de la rivoluanta ĉielo la modelon de la pli humila rado de la tornisto, ĉar ambaŭ modlas kun la sama fatalo tiun argilon, kiu fariĝas jen potoj, jen homoj; en kiuj ni vidas lian fantazon flugi al ĉio plej pasema, plej rompebla, kaj tial plej altvalora: la

(1) Platono, *La Leĝoj*, 666 d. Kp. R. 40.

(2) Platono, *La Bankedo*, 216 d.

printempa nubo, la tuŝotimaj floroj (strange, ke la birdoj forestas el lia mondo, eĉ la najtingalo, pri kiu liaj poetoj-kolegoj faros tian sendiskretan uzon!), la mildaj tonoj de la liuto, kaj la homa korpo, tie principe, kie elradias ĝia efemera delikateco, la junaj vangoj, la ardaj pupiloj, la belgrajnoj, la ondantaj bukloj...

Siajn disĉiplojn li forturnas de la nesolveblaj problemoj, disdonante konsilojn de humana, rezignaciema ironio. Ili ĉiuj cetere resumigas en tiu himno al la Vino, kiun li tiel diversigas kaj kiu sonas kiel ribelkanto kontraŭ ĉia bigoteco, al la Vino, simbolo de la liberigita racio kaj anestezilo de la angoranta konscio.

Sed ankaŭ nenie li perdas la kontakton kun la realo. Same kiel, en iaj flandraj pentraĵoj eta lummakulo alkroĉas la rigardon kaj, oni ne scias kial, elvokas en la animo mondon da rememoroj, tiel, ofte, en liaj robaioj ia ĉiutaga vivtraĵto, ia triviala detalo pikas la atenton kaj nutras la fantazion. Spicita miksaĵo, la korpremo de metafizika malespero, la humuro de tolerema saĝo kaj la vervo de pitoreska arto nuancigas lian voĉon. Oni parolis pri ia parenceco kun H. Heine; mi emus vidi en li pli ĝuste ian Voltaire, ian orientan Voltaire, kies leĝeraj poeziaĵoj enhavus malpli da sprito kaj pli da emocio kaj kombinus, laŭ la trafa formulo de Chesterton, « la gajan batalemon de epigramo kun la una melankolio de kanto » (1).

Kaj kion diri pri la rafinita ellaboriteco de lia poemetoj? En la malvasta sino de la robaia kristalo li sciis enfermi vastajn pensojn kaj trafajn bildojn, nedetruible fiksitaĵojn per la oraj hoketoj de la triobla rimo. Perloj el pura poezio, kiuj eternigas lian nomon.

La robaio Tiu poemformo, efektive, konsistas el kvar versoj de tre karakteriza ritmo: tial oni ne povas nomi ĝin simple ia versokvaro, sed devas konservi ĝian originalan nomon, kiu cetere havis la saman signifon.

(1) G. K. Chesterton, *Heretics* (Omar and the Sacred Vine).

Ciu verso konsistas el longa silabo sekvata de tri horjamboj — la dua povas esti anstataŭata de dujambo, kaj du sinsekvaj mallongaj silaboj de unu longa (mi uzas la greklatinan terminologion):

— / — v v — / v — v — / — v v —

Cun ab(e) be-ĝujebar o ĉun bad(e) be-deŝt

(Robaio 97, v. 1. : laŭlitere « Kiel akvo en la riverego kaj kiel vento en la dezerto »).

La versoj unua, dua kaj kvara (kelkfoje ankaŭ la tria, kiu tamen regule restas blanka — « kastrita » diras la Araboj) estas kunligitaj per unu rimo. Ofte okazas, ke tiu rimo troviĝas interne de la dua hemistiko, kaj en tiu okazo la sekvanta(j) vorto(j) estas ĉiufoje ripetata(j). Tiam « refrenrimon », kvankam fremdan al niaj kutimoj, mi konservis laŭeble, kiam ĝi havis ian artan efekton.

Fine, la persaj poetoj ne malŝatas la vortludojn, eĉ en la altatona poezio; plej konata ekzemplo estas la robaio 103. Ankaŭ tiun apartaĵon mi provis laŭeble konservi.

La traduko La poemetoj de Kajam estis malkovritaj en 1859 de angla poeto Eduardo Fitzgerald, kiu tradukis, kun granda fido kaj iaj kontraŭsenoj, 49 el ili, kunfaris 44 aliajn el versoj pruntitaj al du aŭ pluraj robaioj, kaj tiris la ceterajn el sia propra, similetosa inspiro. Lia poemo (ĉar li arte kunligis ĉiujn kvarojn per trakuranta fadeno) estas ĉefverko de la angla literaturo, sed prezentas ne tre ĝustan bildon de la persa originalo.

Plejmulte el la alilingvaj tradukoj de la « Robaioj » (kaj inter ili la esperanta de C. M. Bean) estas nur adaptoj de tiu verko de Fitzgerald. Mi preferis reveni al la pura fonto de la persa teksto, kaj proponas ĉi poste tradukon de 150 robaioj, plej verŝajne atribueblaj al Kajam. Ilin mi aranĝis en kvar serioj: a) la 57 robaioj, kiuj troviĝas samtempe ĉe Christensen kaj ĉe unu el la du sekvintaj eldonistoj (vidu p. 6); b) 24 robaioj, kiujn mi elektis inter la plej trafaj, ĉe

Arberry aŭ ĉe Rempis; c) la 64 restantaj de Christensen; d) kelkaj aliaj, alprenitaj ĉe alia eldonisto pro ilia pitoreska valoro. Tiamaniere la robairoj estas prezentataj proksimume en la kronologia ordo de ilia atestateco kaj sekve en mal-kreska ordo de aŭtentec-probablo.

La tradukon mi faris kiel eble plej ekzakta — krom en tri lokoj, kie la persaj vortludoj estis netradukeblaj (R. 40, 141, 142); sed mi ne ĉiam sekvis la tekston de Christensen, aŭ precipe de Rempis, preferante en kelkaj lokoj pli esprimriĉan varianton.

Por redoni la robai-erson mi elektis la (esperantan) aleksandron, kies ritmo havas — tion jam konfesis la angla tradukinto Whinfield — ian analogan longon kaj sonoron. Ĉe tiu verso, kiu principe konsistas el du samaj hemistikoj de unu amfibrako kaj de du trokeoj:

v — v/ — v/ — v v — v/ — v/ — v

Sopiro al hurioj en mia kor'jam estu!

(R. 1)

mi permesis al mi la licencojn formulitajn en la « Parnasa Gvidlibro »: g l i t o n mi uzis ofte, sed nur komence de la unua hemistiko:

Kiu revenis, diri al ni pri la Sekreto?

(R. 4)

Kiam estis al mi neeble komenci la duan hemistikon per jambo, mi zorgis meti en tiun lokon almenaŭ unu el la enklitikoj (t. e. la tabelvortoj, posed-adjektivoj, dusilabaj prepozicioj kaj la vortoj « ili », « oni », « esti »):

Jen matenblanko: staru, *mia* trezor' keruba!

(R. 23)

Tiel, en 33 lokoj, mi evitis doni al la orelo la falsan impreson, ke ĝi aŭdas pure jamban verson; en 6 aliaj lokoj, tamen, mi ne sukcesis eviti tiun difekton (R. 20, 47, 62, 63, 67, 113).

La stumblon mi uzis 21 fojojn, sed nur en la dua

hemistiko, kie, laŭ mia sento, ĝi malpli ŝokas la orelon kaj okaze donas al la verso efektan svingon:

Indiferente kuŝas *mia damn' aŭ feliĉo!*

(R. 25)

La ŝvebon mi uzis 25 fojojn, ĉefe ĉe pronomoj:

Amar', *kiu* dolĉaĵojn kvin mil kaj kvin valoras!

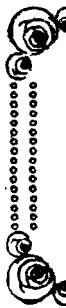
(R. 7)

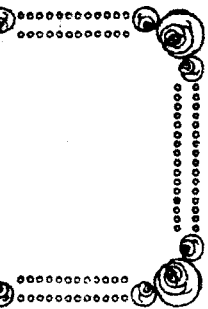
Oni krome trovos unu ekzemplon de komenca karambolo (R. 43) kaj tri de sinerezo (R. 58, kie skandu: « ba-non-mue-li-lon »; R. 88: « a-lu-di In-fe-ron »; R. 97: « mi-a i-ma-go »). Mi uzis ankaŭ la rimlicencojn, kiuj iniciatitaj de nia granda Kalocsay, fariĝis kutimaj en nia poezio. Pli nekutime verŝajne aspektos la agordoj, je kiuj mi kontentiĝis manke de pli bona rimrimedo (R. 74, 79, 122), sed ĉe kiuj mi zorgis pri la sameco de almenaŭ du konsonantoj.

Koncerne la lingvon, mi permesis al mi maloftajn aŭdacojn: volitivon en tempa aŭ kondiĉa subpropozicio, por insisti pri nuanco de nepreco; sensufiksajn substantivigojn, kiel « junu » (anstataŭ la plena formo « junulo »); streĉitajn kunmetaĵojn, kiel « bel-emiro » aŭ « riĉkolekto » (kiujn kompreneble oni analizu « emiro de beleco » aŭ « kolekto da riĉaĵoj »); adverbigon de la prefiksoj « mis » kaj « re »; kaj, dufoje, elizion de la finaĵo -aŭ. Mi fine avertas, ke la « nun ke » de la R. 111 estas intenca esprimo de la kompleksa tempa-kaŭza rilato. Mi esperas, ke la eventualaj recenzontoj dankos al mi pri tiu faciligo de ilia tasko!

Parizo, la 23. Aprilo 1951.

N. B. — Mi almetis, sube de ĉiu paĝo, la referencojn de ĉiu robaio en la uzitaj eldonoj (C. = Christensen; A. = Arberry; R. = Rempis; E. = E. Tessam Zadeh). Kiam tiun referencon akompanas steleto, ĝi montras al noto en la Postparolo. Tie oni trovos ankaŭ bibliografieton kaj glosareton de la vortoj ne troveblaj en la « Plena Vortaro » (2a eld.).

LA ROBAIOJ

1

*Sopiro al hurioj en mia kor' jam estu!
En mia man', jarlonge, la vit-likvor' jam estu!
Ili min diras: «Donu Alah' al vi pentemon!»
Nek donis Li, nek volas mi ĝin: ĝi for jam estu!*

2

*Kajam, se vin l' ebrio de vino vestas — ĝoju!
Se tulipvanga juno ĉe vi siestas — ĝoju!
Ne afliktigu, ke vi nenio estos morgaŭ:
supozu vin senesta kaj, ĉar vi estas, — ĝoju!*

3

*Jes, estos nigrokulaj hurioj en Cielo
kaj vino rozkolora kaj lakto kaj mielo:
jam nun ni do rezignu nek vinon nek amoron,
se eĉ en la altaĵoj atendas nin tielo!*

C. i : iii : iv*.

4

El kiuj jam foriris je l' longa vojostreko,
 kiu revenis, diri al ni pri la Sekreto?
 En ĉi krucej' de l' vojoj de Manko kaj Deziro
 nenion lasu : ĝin plu ne premos via treto.

5

Se tion diri simple, senmetafore, ni
 estas ŝakpecoj, kiujn priludas Mond-ĝeni' ;
 kaj ni, post eta rolo sur la tabul' de l' vivo,
 revenas unuope en koston de l' Neni'.

6

Antaŭ ol nokt-atako sur vian kapon kreu,
 zorgu, ke vinon roze koloran vi ricevu :
 vi estas ne trezoro, ho ventanima stulto,
 ke vin, enterigitan, oni el ter' relevu!

7

Cent korojn kaj cent kredojn pokal' da vin' valoras ;
 vingluto la reĝlandojn de Cu kaj Cin valoras ;
 krom la rubena vino, ne estas sur la tero
 amar' , kiu dolĉaĵojn kvin mil kaj kvin valoras!

C. v : vi : vii* : viii*.

8

*Ĉar en ĉi monda klostro maldaŭras homfalemo,
Viv' sen amat' kaj vino estas erara lerno.
— Kreita aŭ eterna, la mondo, ho ulemo?
Al mi, jam foriranta, ne gravas la problemo.*

9

*« Inferen la drinkuloj! » jen ilia devizo —
por ĉiu sama menso mensoga katehizo :
ĉar se la fajr' ekstermu amantojn kaj drinkulojn,
tutnuda kiel mano estos la Paradizo!*

10

*Ne sekvu Tradicion kaj al Ordonoj fremdu.
De l' malsatanto vian panpecon ne defendu.
Ne kalumniu, nek eĉ afliktu ies koron —
kaj mi al vi promesas Edenon! Vinon mendu...*

11

*Kvankam la tuta mondo per loga flat' vin traktas,
ne paktu kun ĝi, feble : saĝul' kun ĝi ne paktas.
Tiom da fratoj viaj foriris, tiom venos!
Ekkaptu vian loton, ĉar vin jam oni kaptas!*

C. ix : xi : xvi* : xvii.

12

*Plej bone moderuzi ĉion, krom vin' — viomiro
verŝata sub la tendo per man' de bel-emiro!
Plej bona: derviŝvivo, drinkad', vagabondiro!
Vinglut' estas plej-bono de Zenit' ĝis Nadiro!*

13

*La blovo de l' printempo sur roza junco ravas.
Inter ĝardenaj floroj mia Korlumo ravas.
Hierau plu ne estas, pri ĝi do ne babilu:
ĝoju kaj preterlasu hieron: nuno ravas!*

14

*Venu, amik'! La zorgon pri morgaŭ ni forŝiros.
Jam gajno estas, kion da vivo ni akiros.
Morgaŭ, kiam ni lasos kadukan ĉi gastejon,
kun sep mil jarojn oldaj migrantoj ni vojiros...*

15

*De l' kvar' kaj de la sepo vi estas la rezulto:
kontraŭ ĉi tiuj vane ribelos via stulto.
Iru do drinki! Mi vin milfoje jam admonis:
oni ne plu revenas — sepult' estas sepulto.*

C. xix* : xxiii : xxvi : xxvii*.

18

16

*Se eble, havi bulon da purtritika pano,
ŝafidan krunon, krucon da vino ĉe la mano,
kaj sidi ambaŭ en la soleco de l' Ruinoj —
viv', kiun ĝui povas ne ĉiu ajn sultano!*

17

*Al roza vang' neniŭ ektuŝis per kisflato
sen ŝiri sian koron ĉe l' dornoj de la Fato:
nu, la kombilo, se ĝi cent vundojn ne suferis,
sen dent' ne povus frizi la buklojn de l'amato.*

18

*Kajam, Fortuno hontas pri kiu, sen opono,
subfalas al la pezo de l' Tempo kaj Malbono!
Drinku el kruĉo vina ĉe la liuta tono,
antaŭ ol propra kruĉo rompiĝu kontraŭ ŝtono.*

19

*Ho kor', antaŭ l' enigma Sekreto vi inertas;
pri la dialektikaj subtiloj vi mallertas:
per vin' kaj glaso faru al vi sur ter' Edenon —
al la alia ĉu vi alvenos, ja ne certas!*

C. xxiix* : xxx : xxxi : xxxiii.

20

*La Cielrad', por mia frua pere' kaj via,
insidas al animo mia, Alme', kaj via...
Sidiĝu sur la verda herbej' : ne pasos multo,
ĝis mia cindro nutros ĉi verdon, ve! — kaj via...*

21

*Al ŝton' mi frapis mian pokalon el fajenco
(certe mi jam malsobris ĉe tia fi-atenco!);
kaj la pokalo diris al mi en sia lingvo:
« Mi samis vin kaj vi ja min samos — pacienco! »*

22

*Kiam en tomb' de miaj esperoj Sort' min tretos,
kaj min, senplumigitan birdeton, Mort' forjetos,
zorgu : el mia cindro vi faru nur pokalon!
Eble, kiam ĝi plenos de vin', mi revivetos...*

23

*Jen matenblanko : staru, mia trezor' keruba!
Vinverŝu kaj liutu kun mild', en tono suba...
Al tiuj ĉi dormantoj vivplio estas duba,
kaj tiuj foririntoj jam ne revenos plu. Ba!*

C. xxxv* : xxxvi : xl : xlvii.

24

*Kiam printempa nubo rosumas sur tulipoj,
staru kaj levu glason al viaj rondaj lipoj:
ĉar tiu ĉi verdaĵo, hodiaŭ okul-festo,
kreskos el viaj morgaŭ forpolviĝontaj ripoj...*

25

*Al Vi en la tavernoj konfidi kun amriĉo
valoras pli, ol preĝi sen Vi en la ĥorniĉo.
En Vi, komenc' kaj fino de l' tuta kreaĵaro,
indiferente kuŝas mia damm' aŭ feliĉo.*

26

*Nescias mi, ĉu mia Farint' antaŭmedite
min al Eden' destinis aŭ al Infero, hide.
Manĝeto, am-idolo kaj vin' sur verda herbo,
jen tri, kontante: via Eden' estas kredite!*

27

*Ne estas vojo trans la vualojn de l'Mistero;
ne estas hom' scianta ion pri la pretero;
ne estas rifuĝejo por ni, krom sin' de l' tero;
ne estas fino — drinku! — al tia konsidero...*

C. li : lii* : lv : lxi.

*Hodiaŭ via mano morgaŭon ne disponas,
 kaj zorgoj pri morgaŭo al vi nenion donas.
 Ne perdu vivmomenton, jen kion Saĝ' admonas,
 ĉar de vivresto via la longon vi ne konas.*

*Mi premis mian lipon al lip' de l' kruĉ' impete:
 « Kiel do longe vivi? » demandis mi plorpete.
 Gi mian lipon kisis kaj flustris: « Kiel vi mem
 mi vivis tutan vivon: kun mi ĝoju tempete! »*

*Ci vinon, kiu estas la viv' eterna, drinku!
 Jen de l' plezuroj mondaĵ la plen' cisterna — drinku!
 Gi ja bruligas kiel la fajro, sed ĝi estas
 la akvo de vivigo, ĉagren-eksterma: drinku!*

*Ho ĉesu via lango la ebrulojn glavi!
 Mi pentos ja, se volos Alaho min pekglavi!
 Arogu ne pri via sobreco: vin mi vidis
 al turpoj cent, ĉe kiuj nur bubas Vino, sklavi!*

32

*Ci-nokte pokalegon de mite vasta sino
aĉetos mi kaj kruĉon da korriĉiga vino;
trifoje mi Racion kaj Kredon repudios,
kaj tuj edziĝos, Vito! al via solfilino.*

33

*Post mia mort' min lavu per vina viatiko,
priĉantu liturgion de vino kaj kaliko,
kaj se, je l' Releviĝo, vi serĉos min, amiko,
esploru nur la polvon de jena vinbutiko!*

34

*Gravurojn de l' kaliko, kiujn li mem cizelis,
neniam drinkemulo volonte formartelis.
Kapoĵ, piedoj ĉarmaj, manetoj! Vin modelis
do kies amo — kies malam' vin dismuelis?*

35

*De l' rond', en kiu iras kaj venas ni sen pigro,
la fin' kaj la komenco kaŝiĝas en la nigro.
Neniu povas trovi la vorton de l' enigmo:
de kie tiu veno, al kie tiu migro?*

C. lxxv* : lxxvi* : lxxvii : lxxx.

36

*La herbo, tiun randon riveran ornamanta,
devenis el la lipo de anĝel' diamanta.
Ne tretu do per kruda pied' jenan gazonon :
ĝi kreskis el la cindro de junvizaĝ' amanta.*

37

*Pri mono tiom peni, pri mond' tiom bedaŭri?
Ĉu vi jam vidis vivon de hom' eterne daŭri?
En via brust' ankoraŭ du-tri ekspiroj — prunto,
kies repago povas je ĉiu hor' baldaŭi...*

38

*Ho Mastro, kiu zorgis pri l' bela homa skulpto,
kial ĝin ruinigi sen ia preĝ-aŭskulto?
Se estis ĝi senmanka, pro kio rompi ĝin?
Kaj se ĝi malperfektis, al kiu do la kulpo?*

39

*La tago kaj la nokto, antaŭ ol ni, jam estis ;
antaŭ ol ni, ĉiela rondiro ĉiam estis.
Ha! delikate paŝu sur tiu tero, kies
grajnetoj eble ravaĵ pupiloj iam estis!*

C. lxxxix : lxxxii : lxxxv : lxxxvi.

*Ce la banked' de l' Saĝo, Raci' admonis vin, ho
Helenoj kaj Araboj, kun sagaca sangvino :
«La vin' estas malpia? Sed ĉu ne Dio volis,
ke vivon al ni ĉiuj donacu solavino?»*

*Vingluto pli, ol lando de Kaus Reĝ', valoras,
ol Kobad-kron', ol Tusa regnestra seĝ', valoras.
Kaj ĉia ĝem' de iu drinkanto ĉe l' tagiĝo
pli, ol la hipokrita bigota preĝ', valoras!*

*Sur la gazonon falis malgaje nuboploroj.
Vivon beligas sola la vin' kun rozkoloroj.
Hodiaŭ jena herbo niajn okulojn plaĉas :
al ĉiu plaĉos morgaŭ sur nia tomb' la floroj?*

*Viv' pasas... Kiom gravas aŭ Balho aŭ Bagdado?
Pleniĝis glas' — amaro aŭ dolc' al nia ŝato,
ĉu gravas? — Drinku, kara: post vi kaj mi la luno
de nokt' al nokt' pasos, de monat' al monato...*

44

*De mia ven' la Mondo nenian bonon tiras;
ĉu do foriron mian ĝia prestiĝ' aspiras?
Al miaj du oreloj ĝis nun neniu flustris,
kial mi venis iam kaj kial mi foriras...*

45

*La man', kiu ĉielon sur nin kaj teron metis,
al afliktitaj koroj kian kaŭteron metis!
Tiom rubenajn lipojn kaj tiom ambrajn buklojn
disere ĝi en polvon kaj en morteron metis!*

46

*La sun' per orradioj la domterasojn retis;
Tag-reĝo, li en sian pokalon vinon metis.
Drinku! Ĉar je l' aŭroro la muezin' herolde
al la estontaj tagoj l' alvokon « B i b e l » ĵetis.*

47

*Amik', el vinpokalo nutradi min ne pentu;
miajn sukĉenajn vangojn rubene ruĝaj pentru;
kaj, kiam mi formortos, per vino lavu min
kaj el la vinberligno ĉerĉon al mi ĉarpentu!*

C. xciv : xcv : xcvi* : xcviiii*.

48

*Per vino aspergite, eĉ montoj volus danci!
Vin-abstinanto povas ja nur ekŝtravaganci.
Kaj vi admonas, ke mi rezignu pri la vino?
Sed, en la saĝ', per kio alia do avanci?*

49

*Preferas mi ŝtopilon de kruĉ' al kyon' de Gam,
aromon de l' pokalo al nutro de Marjam'
kaj, je l' tagig', la ĝemon el brusto de drinkulo
al la lamentoj piaj de Said kaj Adham'!*

50

*Jen la aŭroro: staru, ho juna mia ĝu'!
Plenigu la kristalon per la rubena flu'!
Moment' al ni pruntita je l' sojlo de l' Nenio —
ĝin vi serĉados longe, kaj ne retrovos plu...*

51

*Mi perlon de l' devoto neniam surŝnurigis;
je l' peko-koŝ' la fronton neniam mi purigis.
Tamen mi plu esperas en Via pardonemo,
ĉar Dian unuecon neniam mi plurigis.*

C. c : ci* : cii : civ*.

52

*Hieraŭ ĉe drinkejo mi vidis, mem hereza,
oldulon ŝanceliĝi sub kruĉo vinopeza.
« Grizul', mi kriis, ĉu vi ne hontas antaŭ Dio?
— Nu, drinku kaj silentu: Alah' estas kompleza! ».*

53

*Vin' estas de orgojlo la kuraca balzamo;
la tro streĉitajn nodojn malligas vin-sezamo.
Se Iblis estus vinon trinkinta, eĉ momente,
li du mil fojojn kisus la teron sub Adamo!*

54

*Hont' estas renomiĝi de virto aŭ favoro,
aŭ pro la Rad' kruela forvelki en langvoro!
Haltebriiĝu de la parfuma vit-likvoro
prefere, ol orgojli pri asketa fervoro!*

55

*Ni venas, ni foriras: la profit-sumo — kie?
El nia viv' ŝpinata la tekspenumo — kie?
En l'orbo de la Rado tiom animoj puraj
forbrulas kaj cindriĝas: kaj ties fumo — kie?*

C. cv : cix* : cxi* : cxiv.

Feliĉportanto, kiu aŭrore montras vin,
 ludu al mi arion kaj servu tuj per vin' !
 Ĉar cent mil Gam kaj Horsaŭ englutis mortavin'
 je ĉiu somerfino, je ĉiu vintrofin' ...

Laŭ venoj de l' printempo kaj svenoj de l' aŭtumo
 fortunus sin la paĝoj de nia vivo-runo.
 La vinon, ne la triston gustumu ! Diris Saĝo :
 « Kontraŭ venen' de l' tristo la Vin' estas imuno ! »

Al sentaŭgul' la Rado ĉion kutime donas,
 banon, muelilon, domon indulganime donas,
 dum sian noktan panon saĝul' akiras prunte !
 Nu, por ĉielo tia eĉ figon mi ne donas !

Nenion vi ekscias pri l' iro de l' terbullo,
 kaj fundamento via sur vento kuŝas, ulo !
 La lim' de via vivo inter du vakoj kuras,
 vi tuŝas al du nuloj — kaj meze estas nulo !

Ne cedu al la sorto maljusta, virt-ofendo;
 pri la jam foririntoj ne memoru kun plendo.
 Alkroĉu vian koron al bukloj de fe-knabo,
 drinku — kaj vian vivon ne jetu al la vento!

Ĉi pra-karavanejo de l' mondo estas stalo
 por la ĉevalo bunta de Aŭror' kaj Noktfalo,
 festeno forlasita de centoj da Gam-ŝidoj,
 por centoj da Bahramoj kuŝej' post la batalo...

Goju — ĉar vivo estas nur efemer' : jen ĉio.
 Kaj-Kobad, Gam fariĝis polv-aglomer' — jen ĉio.
 Kian valoron havas ĉi tero kaj la mondo?
 Nur sonĝo, iluzio, fantom', himer' — jen ĉio.

Mi serĉis en Viv-libro eĥon al mia vok' do,
 kiam saĝul' ekdiris kun korbruliga dokto :
 « Feliĉa tiu viro, sur kies brusto kuŝas
 amato lunsimila dum jarolonga nokto! »

64

*Trans sesdek jaroj ne plu esperu viiregalon.
Sen deca ebriĝo ne movu la sandalon.
Antaŭ ol pot' modliĝos el via kap', ellasu
nek kruĉon via ŝultro, nek via man' pokalon!*

65

*Vi rompis la argilon de kruĉo mia, Mastro!
Ĉaj min elpelis el la feliĉ' orgia, Mastro!
En polvon Vi elverŝis mian rozpuran vinon:
polviĝu mi! — ĉu estas Vi mem ebria, Mastro?*

66

*Tason ĉaj kruĉon prenu, ho Rav' de mia ĉoro!
Ni iru riverborde al herboriĉa ĉoro!
Ĉar tiajn lunvizaĝajn, cipresosveltajn Rado
igis centfoje boulo, centfoje vinamĉoro!*

67

*Vespere vizitante, hier', la vaz-bazonon,
mi vidis du mil potojn, mute babilan varon!
Ĉaj jen unu el ili per plena voĉo kriis:
« Kiu do faris, vendas, aĉetas ĉi potaron? »*

A. xliii : liii : lvii : lxiix.

68

*Ho Vin', vi estas mia amata! Libertino,
drinkadas mi, timante nenion de l' Destino,
kaj drinkos plu, ĝis ajna pasanto povos voki:
« De kie do vi venas, ho vinoŝvela Tino? »*

69

*Mi konas la eksteron de l' Esto kaj Neesto,
mi konas la internon de l' baso kaj majesto.
Tamen ĉe miaj scioj mi estu hontigata,
se konas mi sci-gradon super la ebrico!*

70

*Ilin hurioj en la Edenaj laŭboj logas —
sed min nur suĝo de la vinberaj traŭboj logas!
Preferu la kontanton al la promesoj vantaĵ,
ĉar nur de malproksime la tambur-aŭdoj logas!*

71

*La libron de l' frutagoj revolvis mi kaj buĝis.
La freŝa printempaĝo en vintron jam kadukiĝis.
Kaj tiu gaja birdo, kiu nomiĝas Juno,
vel mi ne scias, kiam ĝi venis, kaj forflugis!*

A. lxxi : lxxv : cii* : cix*.

72

Se gajnis vi du pindojn da vin' per lerta varbo,
ne kaŝu vin por drinki la sukĝon de l' vivarbo :
ĉar Tiu, kiu kreis la mondon, ja ne zorgas
pri viaj du lipharoj nek pri ĉi mia barbo !

73

Ciun matenon, kiam tulipojn banas roso
kaj la violo klinas la kapon en morozo,
plej plaĉas al mi vere tiu burĝon' de rozo,
kiu retenas faldojn de l' rob' en strikta ŝloto.

74

Ne povas niaj tagoj transpasi nombrosikŝon :
kial do nin ĉagreni grandigi vivamplekŝon ?
Mian kaj vian loton — mi diras ortodokŝon —
ne povas niaj manoj elmodli kiel vakŝon !

75

Kiu do en ĉi mondo neniam pekis, Di' ?
Kiel do eblus vivi en senpekĉeca pi' ?
Mi malbonagis, kaj Vi min pagis per malbono :
nu, kia diferenco inter mi mem kaj Vi ?

A. cxiii : cxxxvii : cxlix : clv.

Olda saĝul', leviĝu kaj vidu, ĉe l' potrado,
 ĉi knabon diligentan en sia terkribrado.
 Admonu lin kaj diru : « Ho milde, milde kribru
 l' okulojn de Parvizo kaj frunton de Kobado ! »

Ni estas put' de ĝojo kaj ŝakto de ve-flam',
 la roĝo de la justo, la supro de l' malam' ;
 ni estas basaj, noblaj, perfektaj kaj sentaŭgaj —
 spegulo rustmanĝita kaj la kalik' de Gam!

Ĉiu sekret', kuŝanta en ĥoro de la Saĝa,
 devas pli kaŝe resti, ol Blua Bird' miraĝa.
 Ĉar nur pro kaŝiteco en konk', fariĝas perlo
 la guto, kiu estas sekret' de l' mar' sovaĝa.

Trovi malfruan frukton sur la Esper-arbusto!
 Eltaŭzi la fadenojn de mia mem' ĝis lasto!
 Ĉu longe plu la premo ankora de l' ekzisto?
 Ho Dio! fine trovi la pordon de l' Neesto!

A. clxiii* : R. x : xiv* : xvi.

80

*Mi, de l' terpolvo nigra ĝis la Saturna pompo,
ĉiujn problemojn solvis per lerta kaptilrompo;
mi sciis elturniĝi el ruzo kaj el trompo,
displektis ĉiujn nodojn — krom tiu de la tomo!*

81

*For el la dormo! ke ni ĝuadu vit-miraklon,
antaŭ ol de la Sorto suferos ni plu akron:
ĉar l' abomena Rado al ni eĉ ne duone
sufiĉan tempon donis, por ke ni trinku akvon!*

82

*Vinon mi drinkas; ĉie l' insidantoj malicas:
« Ho ĉesu! Nian kredon la Vino almalicas! »
— La Vino, malamiko al nia kredo? Tiam
per Di'! mi trinku sangon de l' malamik', ĉar licas!*

83

*Tiu Racio, kiu al feliĉvoj' esploras,
centfoje en la tago al vi iel suflogas:
« Domaĝu vian etan ekziston, ĉar vi ne
estas la herbo, kiu, ŝirite, ree floras ».*

R. xlv* : li : C. ii : x.

*El la Violibro oni ja nin fortiri devas;
 nin ungoj de la Sorto dispece ŝiri devas;
 ne restu pigra, mia Verŝisto mildvoizaĝa,
 sed servu nin, ĉar ambaŭ al polvo iri devas...*

*Sidu kaj drinku: jen la reĝej' de l' Gaznevido!
 Aŭdu la harpon: jen la muziko de Davido!
 Pri la venonta aŭ la pasinta ne parolu.
 Nur estu bonhumora — jen ĝusta vivogvido.*

*Rit-lavo en drinkejo — krom per kalik'! — ne eblas;
 misfamoni rebonigi ĉe la publik' ne eblas.
 Goju, ĉar la vualo de mia bonkonduto
 estas tiel ŝirita, ke plu reflekt' ne eblas!*

*Pripensu, ke sen via animo vi foriros,
 trans la kurtin' de l' Dia intimo vi foriros.
 Drinku vi, ĉar vi scias, nek de kie vi venis,
 — ĝoju vi! — nek por kia pilgrimo vi foriros...*

C. xii : xiii* : xiv* : xv.

*Kien ajn mi rigardas la belon de l' kamparo,
mi vidas dian parkon kaj ondojn el Kaŭsaro!
Eden' estas ĉi loĝo : kial aludi Inferon?
En la Eden' sidiĝu kun edenlipa karo!*

*Malpermesita, vino? Dependas de l' trinkanto,
de l' tempo, de l' kunuloj kaj ankau de la kvanto.
Kiam ĉi kvar kondiĉoj troviĝas laŭ la deco,
se drinkas ne saĝulo — nu, kia aroganto?*

*Sufiĉe pri moskeo lumil', pri templa fumo,
pri la ĉielfeliĉo kaj pri la inferpuno!
Memoru la Tabelon, sur kiu jam la Mastro
difinis ĉies sorton per fina strek' de plumo.*

*Ho ve al ĥoro, kie ne ardas ama brulo,
kiu ne konsumiĝas por ravanta junulo!
La tago, kiun tutan pasigus vi sen vino,
jen tago forperdita por vi, jen vera nulo!*

*Ho Rado, ĉiam viaj turniĝoj min molestas!
Kial konsilojn? Viajn konsilojn mi kontestas.
Sciu, se vi preferas la stultajn kaj sentaŭgajn,
ke tamen tiel bona kaj saĝa mi ne estas...*

*En Saban, ili diras, la drink' estas malpia.
Ankaŭ en Reĝeb: tiu monato estas Dia.
— Saban kaj Reĝeb estas monatoj de Alaho?
En Ramadan' ni drinku, ĉar jen monato nial*

*En ĉel', seminario, klostrej' kaj sinagogo,
timaĵ' estas Infero kaj Paradiz' allogo:
sed kiu konas Dian sekreton, ja neniam
semis en sian koron ĉi semon de mensogo!*

*Je l' Tag' Unua estis skribite, ke mi venos;
min de ĉi tie oni sen mia vol' forprenos.
Staru kaj zonu lumbon, ho svelta Vinversisto!
por lavi min de l' teraj ĉagrenoj, mi festenos!*

96

*Se demandite, mi ne aspirus al la esto.
Kial mi mortu, se mi fariĝus mem la estro?
Ĉu ne pli bone, se en ĉi mondo malkonstanta
estus al mi ŝparataĵ alven', forir' kaj resto?*

97

*Ondo en la rivero, en la dezert' ventsago:
forflugis tag' alia de mia vivovago.
Sed pri du tagoj zorgis neniam mia imago —
pri l' tago plu venonta, pri l' jam pasinta tago!*

98

*Ĉi kruĉo estis iam amant', kiel mi mem,
por ĉarmaj junaj trajtoj svenanta de amem'.
Kaj tiu anso, ĥiun vi vidas ĉe la kolo
— braĥo eternigita en sia milda prem'...*

99

*Printemp' kaj am-idolo, ĥiu huriojn nevas
kaj sur herbej' floranta al mi vinkruĉon levas!
Nu, estu mi — ne gravas orelojn plu ofendi —
de hundoj malŝatata, se al Eden' mi revas!*

C. xxxiv : xxxvii : xxxiix : xxxix.

Koranon, kies versoj suverene belegas,
 ne daŭre, sed de tempo al temp' oni relegas :
 linioj de l'Kaliko proklamas sanktan version,
 kaj vin konstante, vintre kaj somere, prelegas!

La vino ĉian zorgon pri riĉkolektoj pelos,
 zorgon pri l' sepdekduo da piaj sektoj pelos!
 Ne timu l' Eliksiron, ĉar se de ĝi vi prenos
 nur unu guton, tiu mil mil infektojn pelos!

Ciela volbo estas nur bovo renversita :
 plej saĝaj mornas sub ĉi kovrilo seversida.
 Atentu, kiel kruĉo kaj taso sin amemas :
 lipo sur lip' — sed meze kun sango elverŝita!

La halon, kie Bahram gajigis sin per vin',
 nuntempe loĝas sole gazelo kaj vulpin' ;
 kaj Bahram, kiu laze kaptadis la ĉaminojn
 — jen vidu : l'aĉa mino de l' mort' jam kaptis lin!

C. xli° : xlii° : xliii° : xliiv°.

De la sciencaj studoj vin savu fuĝo — brave!
 Sklavu al ĉarmaj bukloj kaj liporuĝo — brave!
 Antaŭ ol Sort' elverŝos jam vian sangon, verŝu
 en la pokalon sangon de la vinkruĉo — brave!

Ciu de fajrtulipoj plantita nun terlango
 jam estis priverŝita de reĝa purpursango;
 ĉiu viol', kreskanta el nia humo, estas
 belgrajno, kiun iam surhavis rava vango...

Ci kiuj al Racio kaj Distingem' ŝklaviĝis
 — ĉu Esto, ĉu Neesto? — el tero forlaviĝis.
 Nu, vi, krudul', aliĝu al Vin', ĉar ĉi kleruloj
 kun siaj sekvinberoj mem velke elflaviĝis!

Kvankam la vin' misfamas en la Koran', ĝi belas!
 Versata de gracia, amata man', ĝi belas!
 Akra, malpia, ĝi? — Jes, kaj tamen al mi kara:
 kiel malpermesata ĉia profan', ĝi belas!

Ĉar la morgaŭan tagon neniu tenas mane,
 vian vunditan koron gajigu do humane!
 Je la lunklaro drinku, ho bela Luno! vinon,
 ĉar lumos plu la luno kaj nin ja serĉos vane...

Gis kiam nin sklavigos Racio ŝima, ej!
 Ĉu gravas, se ni vivos plej longe aŭ ne plej?
 Versu en mian tason la vinon, antaŭ ol ni
 fariĝu kruĉ' argila en ia potfarej'.

Drinku do vinon! Baldaŭ vi dormos ja sen fin',
 sen kamarad', sen gasto, amiko aŭ edzin'!
 Atentu: al neniu konfidu ĉi sekreton —
 velkinte, la tulipo ne plu relevos sin!

Nu, ĵetu polvon al la vizaĝo de l' ĉieloj!
 Drinku kaj flirtu ĉirkaŭ la ridetantaj beloj!
 Ĉu decus ia kulto, ĉu decus preĝo, nun ke
 neniu jam rebrilis el l' estingitaj steloj?

112

*Helpon al diboĉuloj laŭ via pov' ne ŝparu;
de l' Preĝo kaj de l' Fasto la ruinon preparu;
aŭskultu al la vera parol' de Omar Kajam:
« Drinkadu vinon, rabu sur voj' — kaj bonon faru! »*

113

*La Rad' estas la zono de l' korpdoloroj niaj,
Oksus, river' filtrinta el flu' de l' ploroj niaj,
Infer', fajrero el la vantaj angoroj niaj,
Edeno, nur momento el plezurhoroj niaj...*

114

*Ekkuŝis mi; sed flustris la Saĝ' kun seriozo:
« Neniam por dormanto ekfloris la ĝojrozo!
Kial do flati tiun kolegon de la morto?
Drinku, ĉar aĝojn longa estos via ripozo! »*

115

*Ciu vingluto, kiam sur nia ter' vi ŝvingas,
la fajron de afliĝta okulo turj estingas.
Alah'! Ĉu vi rigardas aera vanto l' akvon,
kiu ĉagrenojn ĉiajn el via kor' elvingas?*

C. lvii* : liix* : lix : lx*.

*Kiu al Amo faris pri sia kor' dediĉon,
ne unu lia tago vant-iris en perdiĝon,
ĉu strebas li akiri favoron de Alaho,
aŭ ĉu, pokallevante, li serĉas terfeliĉon!*

*Gis ĉiam mi plu devos la maron erpi, vel
Min naŭzas l' idolistaj bigotoj de l' moske'.*
« *Inferen iros Kajam!* » ili diradas. Nu, de l'
Infer' aŭ *Paradizo* do ĉiu venis re?

*Al ni la vin', la benko kaj la drinkeja tendo!
Koron, pokalon, robon oferis ni por vendo,
sen zorgo pri pardono, sen timo pri turmento,
liberaj je la tero, la fajro, l' ond', la vento!*

*Kajam, ĉiu kudradis la tendojn de l' Saĝumo,
ekfalas en la fornon de ve' kaj brulkonsumo.*
*La glav' de l' Sorto tranĉis de lia tend' la ŝnurojn,
kaj la esper-ŝakristo brokantis lin por zumo.*

C. lxiii : lxiv* : lxvi* : lxvii*.

*En la bazar' hieraŭ mi staris ĉe potisto,
 ĉiu argilon freŝan knedegis kun persisto.
 Kaj la argilo diris en sia propra lingvo :
 « Mi estis kiel vi mem : ha! min ne traktu mis dol »*

*De ĉiam ekturniĝis tiu ĉiel' bobena,
 ĉu eble ŝati ion super la vin' rubena?
 Kaj mi sincere miras pri l' vinvendisto : ĉion
 pli bonan li aĉetas, ol lia vendo bona?*

*Cu lasi triston rabi el nia ĝojtrezoro,
 ŝtonon de l' zorgo trivi la tempon de l' plezuro?
 La estontecon konas neniu, eĉ cezaro.
 Vino, amat', ripozo — jen la tuta deziro!*

*Revenis ni al nia diboĉa morribelo;
 ni adiaŭis al la Kvin Preĝoj de l' fidelo.
 Cie ajn, kie estas pokalo, vi nin vidos
 etendi nian kolon al ĝi, kiel botelo.*

124

*Sufiĉe da disertoj pri duobla Eterno!
Scienc' kaj Faroj kuŝas ja preter mia lerno.
En hor' de ĝoj', nenio efikas kiel vino:
ĉiaj nesolveblajoj solviĝas en taverno!*

125

*De malamego via la hom' estas viktimo,
ho Cielrad'! Maljusto, jen via praktikimo.
Ho Ter', se oni fendus al vi la koron, kiom
aperus da juveloj en via kor-intimo!*

126

*Kies animi' fervore ĝuadas amdelicon
— li uzu preĝtapiŝon aŭ portu la surplison —
se ties nom' skribiĝis en la Libro de Amo,
tiu Inferon mokas kaj ridas Paradizon!*

127

*Pro l' bono kaj malico en la homara sin',
pro l' ĝojo kaj doloro skribitaj ĉe l' Destin'
la Radon ne akuzu: en saĝovoj' ĝi estas
miloble pli senhelpa ol ni, por gvidi sin!*

C. lxxiii* : lxxiix : lxxix* : lxxxiii.

*Se drinkas mi, la kaŭzo ne estas la volupto,
nek mia malpieco, nek mia morkorupto :
mi volas nur momente elgliti el mi mem.
Jen kial min alligas al vin' ebria nupto!*

*Kiam Alah' nin kreis el humo de la tero,
li sciis, kion nepre ni faros, sen libero ;
jam ĉiujn niajn pekojn decidis lia klero.
Do, ĉe la Fina Juĝo, pro kio ĉi Infero?*

*De la komenco ĉio skribiĝis ĉe l' Volumo ;
la Bonon kaj Malbonon difinis jam la Plumo ;
en Tag' Unua ĉion fatale Li decidis —
vana la malespero kaj vana la cerbumo!*

*Ribela, mi? — Sed kie via potenc', ho Caro?
En mia kor' noktigas? — Sed kie via klaro?
Edenon vi donacas al viaj obeantoj?
— Ĝi estas nur marĉando : kie via bonfaro?*

*La karavan' de l' vivo — kiel sur voj' ĝi pasas!
 Ekĉaptu la minuton de pura ĝoj' : ĝi pasas!
 Versisto, kial zorgi pri la morgaŭ' de l' gastoj?
 Alportu la pokalon, ĉar nokto, ojl ĝi pasas...*

*Mia anim' gluiĝas al vango de koralo,
 gluiĝas mia mano al la nektarpokalo :
 tiel el ĉiu peco mi prenas mian parton,
 ĝis ĉiu pec' reiros al la granda Totalo.*

*Ĉar la profit' de l' homo, en ĉi gastej' duporda,
 estas nur kore sangi kaj agonii morta,
 feliĉa tiu, kiam la mond' neniam konis!
 Tranĝvila, kies bona patrin' iĝis aborta!*

*« El roza vin' mi trinkos ne plu, je mia fido!
 Gi estas vinber-sango : ĉu sangon trinki? Fi do!
 — Ĉu serioze? l' olda saĝulo min demandis.
 — Nur ŝerco, mi tuj kriis : kiel maldrinkus mi do? »*

C. xvii : ic : ciii : cvi.

136

*Mia prefero por la vinruĝo ĉiam estos;
la flut' kaj la rebeĝo rifuĝo ĉiam estos;
kaj se el mia cindro potisto faros kruĉon,
plena de pura vino la kruĉo ĉiam estos.*

137

*Ci man' sur la pokalo, l' alia sur Korano,
adepto jen de l' sankta kaj jen de la profano,
mi estas, sub la volbo el turkisa lazuro,
nek plena senkredulo, nek pura muzulmano.*

138

*Sekretoj de l' Eterno de ni ne elkoviĝos;
la vorto de l' enigmo al ni ne scipoviĝos;
pri ni estas flustrate malantaŭ la kurteno —
sed ĉe la kurtenevo ni ne plu retroviĝos.*

139

*Car la profit' de l' homo, en jena saldezerto,
estas ja nur suferi kaj morti nur kun certo,
feliĉa, kiu hastis el tiu mond' eliri!
Trankvila, kiun markis neniam vivo-sperto!*

C. cvii : cix : cx : cxii.

*Al hom', kiu komprenas pri l' mondo-panoramo,
la monda ĝoj' kaj tristo nur estas unu samo.
Car bono kaj malbono de l' mondo havos finon,
estu laŭvole nura sufer' aŭ nur balzamo!*

*Kastel', kiu ĉielon spitadis kun orgojlo,
kien la reĝoj venis terkisi ĉe la sojlo,
sub viaj krenelmuroj ekvidis mi nur hundon,
kiu elvokis morton per monotona hojlo.*

*Verŝist', ne plu parolu pri pento nek absolvo!
en la drinkejo regas, pli ol en Mekĥ', absolvo.
Kiam mi forreznos la mondon ĉe l' drinkejo,
ĉi tago pli valoros, ol ĉia pekabsolvo!*

*En ia potfarejo haltigis min obsedo:
ĉe l' tomorad' la mastro per lerta argilknedo
aŭdace faris anson kaj kolon de vinkruĉo
el reĝkrani' mikŝita kun almozul piedo.*

C. cxiii : cxv° : cxvi° : cxvii.

144

*Cu vi ne scias, kie troviĝas la vivbazo,
kaj kie en la mondo kaŝiĝas pac-oazo?
Ne haltu trinki vinon kaj plu ankoraŭ vinon :
tiel, en ĉiu tempo, vin loĝos la ekstazo!*

145

*De via malamego plenplenas ĉia diro;
sendia kaj hereza min tenas via diro;
nu, mi konfesas esti... kio mi estas; sed
ĉu do al vi, sincere, kondenas tia diro?*

146

*La astroj, kiuj sidas en enigma prestiĝo,
incitas la saĝulojn al dub' kaj malcertiĝo.
Kajam, forlike tenu la ŝnuron de la Saĝo,
ĉar eĉ mem la gvidantoj eksinkas de vertiĝo!*

147

*Kun tiuj malkleruloj, kiuj, stultaj-bredantoj,
sin kredas de la Saĝo la solaj heredantoj,
zorgu azeni, ĉar ĉe ilia azeneco
nur la azenoj povas aspekti verkredantoj!*

C. cxix : cxx : E. cxiv : cxxiv.

*Ciela volb', sub kiu ni staras sen memrego,
similas ja al ia magia lanterneo:
kandel' estas la suno, vitraj' la universo,
kaj ni la bildoj, kiuj rondiras — vana grego...*

*Cu vi diskretos, se mi al vi konfidos jam
la tutan historion, la veran, de Adam' ?
Povra estaj', knedita el koto de ĉagrenoj,
li venis unu tagon, forigis por ĉiam'.*

*Via ekzisto estu nur idili' — kaj poste?
Vi legu ĝis la fino de l' rulfoli' — kaj poste?
Supozu, ke vi vivis cent jarojn da feliĉo,
kaj vivos, ni supozu, cent jarojn pli — kaj poste?*

POSTPAROLO

BIBLIOGRAFIO

- Arthur Christensen* Critical Studies in the Ruba'iyat of Umar-I-Khayyam — a revised text with english translation. Köbenhavn, 1927.
- E'Tessam Zadeh* Omar Khayyam — Les Rubayat. Téhéran, 1931.
- Arthur Guy* Les Robaï d'Omar Kheyyam. Paris, 1935.
- Christian Rempts* Beiträge zur Hayyam-Forschung. Leipzig, 1937.
- A. I. Arberry* The Ruba'iyat of Omar Khayyam, edited from a newly discovered manuscript dated 658, in the possession of A. Chester Beatty Esq. London, 1949.
- C. M. Beall* La Rubajtoj de Omar Kajjam, laŭ Edward Fitzgerald (aparta depreso de « The British Esperantist » de Nov. 1949, kun esperanta bibliografieto).

KLARIGOJ

La numeroj referencas al la roboj.

- 3 « Cirkaŭ ili estos nigrokulaj virgulinoj, perloj en siaj konkoj... ». (*Korano* lvi, 22).
« ...riveroj el lakto ĉiam-freŝa, riveroj el vino gusto-plaĉa, riveroj el mielo pura... » (*Korano* xlvii, 16-17).
- 6 Neganta aludo al la dogmo de la Releviĝo de la mortintoj.
- 7 Cu kaj Ĉin, du grandaj dinastioj en la antikva Ĉinio.
- 10 La « Ordonoj » de la Korano estas kompletigataj de la Islama « Tradicio » (= la « Sunna »).
- 12 La lasta verso entenas vortludon : « ...de Mah (= Luno) ĝis Mahi (fiŝo, sur kiu kuŝas la mondo) ».
- 15 La « kvar » elementoj (aero, fajro, tero, akvo) kaj la « sep » planedoj (kiuj laŭ la astrologiaj kredoj determinas la homan destinon).
- 16 « Rulnoj » : malnovaj, ruiniĝantaj partoj de la orientaj urboj, kie sin kaŝas la drinkejoj.
- 20 La « Rado » de la ĉiela zodiako, simbolo de la neŝangebla irado de la mondo kaj, jam por Aviceno, materia aspekto de Dio. — La virinigon « almeo » kaŭzis la rimo, mi konfesas ; la teksto diras « am-idolo ».
- 25 La « ĥornico » (= « mihrab ») estas niĉo en la moskea muro, destinita al la kultogvidanto.
- 32 « Se unu edzo repudias sian edzinon trifoje, ne estos al li permesate repreni ŝin al si denove ». (*Korano* ii, 230).
- 33 La islamanoj lavas la mortintojn antaŭ la enterigo.
- 40 En la lasta verso, araba-persa vortludo : « Se nesciulo diras, ke la vino estas nelega, kiel do mi devus adskulti lin, Ĉar Alaho mem diris : *ma is ara ?* » — En la araba, tiu vorto signifas « prospero » kaj kuŝas en

la Korano (ii, 290) ; en la persa, « mai sara » signifas « vino (estas) bona ». Mi provis redoni la spritaĵojn per mistranko : « sol-avino » (= Eva, nia komuna avino) kaj « sola vino ».

- 41 (Kaj)Kaus kaj (Kaj)Kobad estas persaj regoj ; Tus, heroa legenda princo.
- 43 Balho (= Baktroj) en Afganlando, tiam ruina urbego.
- 45 La « kaŭteron » tre generale uzadis la arabaj hirurgoj, prefere al la bisturio, kiu estis rekomendita de la Italo Salicetti nur en 1275.
- 46 « Tagreĝo » — laŭlitere « Hosraŭ de la tago » (Hosraŭ, greke Hosroes, fama persa reĝo — 531-579). La « vino » de la dua verso estas la ruĝo de la aŭroro. En la lasta, la krio de la muezino estas en la araba (liturgia) lingvo : mi uzis la latinan « Bibe », t.e. « Trinku ! ».
- 47 Vidu noton 33.
- 49 Gam(sid), epopea reĝo ; Abu-Said kaj Adham, sufiaj poetoj, verkintoj de mistikaj roboj ; Marjam, la patrino de Jesuo. « Zeharja prizorgis la infaneton ; ĉiufoje kiam li vizitis Marjam en ŝia ĉelo, li vidis nutraĵojn apud ŝi. — De kie venas al vi tiu nutraĵo ? li diris. — Ĝi venas de Alaho, ŝi respondis ». (Korano iii, 32).
- 51 La unua verso aludas la rozarion, ĉe kies ĉiu globeto la sufiianoj (mistikuloj) kutimas reciti unu el la « belaj nomoj » de Alaho ; la grek-ortodoksuloj kaj poste la romkatolikoj prunteprenis de ili tiun preĝilon. La lasta verso aludas la plurecon de la Diaj personoj en la plotinismo kaj kristanismo.
- 53 « Kiam ni ordonis al la anĝeloj adori Adam, ili ĉiuj lin adoris, krom Iblis (= Diabolo) ; tiu rifuzis kaj ekŝvelis de orgojlo kaj li fariĝis el la nombro de la malĝdeluloj ». (Korano ii, 32).
- 54 Vidu noton 20.
- 56 Vidu notojn 49 kaj 46.
- 59 Komparu « Anthologia Palatina » vii 472, kaj B. Pascal « Pensoj » Fragm. 351.
- 61 Vidu noton 49 ; Bahram, fama persa reĝo (420-38 p. K.).
- 62 Vidu notojn 41 kaj 49.

- 70 Vidu noton 3. La lasta verso fariĝis proverbo, analoga al nia « belaj rakontoj el trans la montoj ».
- 71 La orientajn librojn, el longa paperstrio, oni fermis volante llin, kaj fiksis tiaj per bukrimeno.
- 76 Vidu noton 41 ; *Parviz*, « Venkanto », persa reĝo (596-628).
- 78 En la dua verso, la teksto parolas pri la birdo « *Anqa* », (ankaŭ « *Simurgh* »), kies nomo estas konata, korpo nevidebla.
- 80 La pompa spektaklo de Saturno kun ĝia ringo kaj lunoj.
- 85 La *Gaznevîdo* (ano de dinastio el *Gazni*) estis sultano *Mahmud* (908-1030), patrono de *Firdusi*.
- 86 Ritaj lavpurigoj antaŭas ĉiun el la Kvin Preĝoj (noto 123).
- 88 « *Kaŭsaro* », fonto en Paradizo (*Korano* cvliii 1).
- 90 La komentistoj ne akordiĝas, ĉu Kajam aludas la kristanajn preĝejojn (kun la fumo de incenso) aŭ la zoroastrajn templojn (kun la fumo de l'sanktaj fajroj). La « Tabelo » estas la libro de la antaŭdestino.
- 93 Reĝeb, Saban kaj Ramadan estas la 7a, 8a kaj 9a monatoj de la muzulmana jaro ; Ramadano estas la monato de la Granda Fasto, tiel severa, ke eĉ trinko de akvo estas malpermesata inter la sunleviĝo kaj la sunsubiro ; kompanse la noktoj estas ofte dediĉataj al festenado, kion la poeto satiras ĉi tie.
- 100 La « linioj » de la kaliko estas la strekoj montrantaj la internan kapaciton. La lasta verso entenas vortludon, ĉar « *mudam* » signifas samtempe « ĉiam » kaj « vino » ; mi provis redoni tion per vortludo pri la silabo « vin ».
- 101 Islamo enkalkulas laŭdire 72 sektojn.
- 103 En la du lastaj versoj, vortludo : « *gur* » signifas samtempe « sovaĝo azeno » kaj « tombo » ; mi provis mistranĉon « la ĉamino » kaj « l'aĉa mino ». Vidu ankaŭ noton 61.
- 106 La lasta verso, ne bone klarigata de la komentintoj, aludas la fakton, ke la fideluloj permesis al si nur dekoktajon el sekvinberoj, anstataŭ vino.
- 108 En la lasta verso, vortludo inter « ma » (ni) kaj « mah » (luno) ; mi simple ripetis la silabon « lu ».
- 110 Vidu noton 6.

- 112 La « Preĝo », la « Fasto » kaj la « Almozo » estas, kun la « Kredkonfeso » kaj la « Pilgrimo » (al Mekko), la kvin « kolonoj » de la Islamo. Oni vidas, ke Kajam metas la homanon super ili ĉiuj.
- 113 « Oksus », malnova nomo de la rivero Amu-Daria.
- 115 Per spritludo kutima al la persaj poetoj, Kajam citas en ĉi tiuj versoj la kvar elementojn (vidu noton 15).
- 117 La originalo diras « stapli brikojn sur la maron ».
- 118 Vidu noton 115.
- 119 La unua verso aludas la kromnomon de Kajam, « tendofaristo ».
- 123 La kvin ritaj preĝoj ĉiutagaj okazas je la sunleviĝo, je tagmezo, en posttagmezo, je la sunsubiro kaj du horojn poste.
- 124 La « duobla Eterno » : tiu, kiu antaŭas al ni, kaj tiu, kiu postvenas. Same Pascal parolos pri la « du senfinaj ».
- 126 La « preĝtapiŝo » (= seĝad) karakterizas la islamanojn, por kiuj la genufleksoj estas rite devigaj.
- 130 Vidu noton 90.
- 141 En la lasta verso, netradukebla vortludo, laŭlitere : « sur ĝia pinto mi vidis sovaĝan kolombon sidantan kaj rulkulantan ku, ku, ku ! » (en la persa « ku » estas samtempe la kolomba bleko kaj la adverbo « kie ? »). Mi komence provis alian vortludon :
- ĉe via pinto solaj vanelo kaj pasero
pri vana pas' de l' tempo babilis sur gargojlo.*
- Sed mi preferis la mort-elvokan blekon de la sovaĝaj hundoj, pli kongruan kun la fono de ruinoj. Angla vojaĝanto de la 18a jarcento trovis tiun robaion skribitan sur la ruinoj de Persepolis.
- 142 Ankaŭ tiu roboalo estas laŭlitere netradukebla, pro la triobla signifo de la araba vorto « barat » (= titolo de Koransurao, trato kaj permeso).
- 148 Temas pri ĉina lanterno, konsistanta el centra lampo kaj el granda vitra globo, sur kiu aperas la rondirantaj bildoj metitaj ĉirkaŭ la lampo.
- 150 Vidu noton 71.

GLOSOJ

<i>adoleski</i>	Kreski al vir-ago	<i>moroza</i>	Malgajhumora
<i>almeo</i>	Orienta dancistino	<i>muezino</i>	Prego-advokanto
<i>avanci</i>	Rang-altigi	<i>muzulmano</i>	Mahometano
<i>basa</i>	Malalta, malnobla	<i>nadiro</i>	Mal-zenito
<i>bovlo</i>	Larga taso	<i>nupto</i>	Edzigofesto
<i>bunla</i>	Mikskolora	<i>oj!</i>	Bedaŭr-ekkrio
<i>delico</i>	Delikata guo	<i>olda</i>	Maljuna
<i>derviso</i>	Vaganta monaĥo	<i>orgojlo</i>	Malhumilo
<i>devota</i>	Kultofervora	<i>pakto</i>	Interkonsento
<i>dokta</i>	Scioplena	<i>pigra</i>	Mallaborema
<i>emiro</i>	Islama princo	<i>pindo</i>	Duonlitro
<i>etoso</i>	Spirita atmosfero	<i>povra</i>	Kompatinda
<i>febla</i>	Malforta	<i>ravino</i>	Terfendego
<i>gazono</i>	Kultivata herbejo	<i>rebeko</i>	Antikva guzlo
<i>hasti</i>	Rapidi	<i>repudii</i>	Forsendi edzinon
<i>hegiro</i>	Islama erao	<i>sanguina</i>	Gajhumora
<i>hemistiko</i>	Duonverso	<i>sepulto</i>	Tombo en roko
<i>hida</i>	Terure malbela	<i>sinki</i>	Malrapide fali
<i>hojli</i>	Tirboji	<i>surao</i>	Koran-ĉapitro
<i>hurio</i>	Edena virgulino	<i>sakri</i>	Neleĝe komercaĉi
<i>kaŭtera</i>	Kaŭterizilo	<i>taverno</i>	Drinkejo
<i>langvoro</i>	Malsana senfortigo	<i>totala</i>	Cion-ampleksanta
<i>lazo</i>	Kaptoŝnuro	<i>traŭbo</i>	Vinberpeniko
<i>leĝera</i>	Malpeza, neserioza	<i>trista</i>	Malgaja
<i>lemo</i>	Rezonbazo	<i>trivi</i>	Uzkonsumi
<i>lici</i>	Esti permesate	<i>turpa</i>	Honte malbela
<i>licenco</i>	Poezia permeso	<i>ulemo</i>	Islama teologo
<i>molesti</i>	Daŭre ĝeni	<i>vertigo</i>	Kapturnigo
<i>morna</i>	Malĝoja premata	<i>vingi</i>	Prem-eltordi

TABELO DE ENHAVO

Antaŭparolo	3
La Robaioj	15
Postparolo	53
<u>Bibliografio</u>	54
Klarigoj	55
Glosoj	59

Por SAT-Broŝurservo presis: Baudé, FR 47470 Beauville